

Nr 66.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1918 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till avelscentra för nötboskap.

I en till riksdagen den 19 februari 1918 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 101, har Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisa

dels för upprätthållande av de år 1916 utsedda avelscentra för nötboskap 12,000 kronor,

dels ock för bestridande av kostnaderna för förnyad tävlan för utseende av avelscentra för nötboskap 25,000 kronor, eller tillhoppa 37,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till berörda statsrådsprotokoll.

År 1902 begärde Kungl. Maj:t första gången hos riksdagen anslag till bildande och upprätthållande av avelscentra för nötboskap, och anvisade riksdagen för vart och ett av åren 1903—1910 medel för detta ändamål. Efter tävlan utsågos dylika avelscentra år 1906.

År 1908 gjorde Kungl. Maj:t framställning till riksdagen om anordnande efter ny plan av förnyad tävlan för utseende av avelscentra. Riksdagen anvisade för dessa tävlingar jämte upprätthållande av de vid dem utsedda avelscentra anslag å extra stat för vart och ett av åren 1909—1915. Den 21 april 1911 utsågos avelscentra vid denna tävling.

År 1913 framlade Kungl. Maj:t förslag till riksdagen om anordnande av ytterligare tävling för utseende av avelscentra enligt plan, som innefattade åtskilliga förändringar i förut gällande bestämmelser. Kostnaderna för denna tävling jämte upprätthållande av de vid densamma utsedda avelscentra beräknades till 122,000 kronor, varav 27,000

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 10 saml. 28 häft. (Nr 66—67.) 1

kronor skulle tagas från avkastningen av fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling samt återstående 95,000 kronor beräknades skola av riksdagen anvisas med 16,000 kronor för år 1914, 14,000 kronor för år 1915, 17,000 kronor för år 1916 samt 12,000 kronor för vart och ett av åren 1917—1920. Riksdagen har för varje av åren 1914—1918 anvisat de sålunda beräknade beloppen.

Avelscentra vid denna tävling hava utsetts den 12 maj 1916 i fråga om besättningar av ayrshireras och den 22 september 1916 i fråga om besättningar av fjällras.

Nu gällande bestämmelser i fråga om bildande och upprätthållande av avelscentra för nötboskap finnas meddelade i kungörelsen den 22 augusti 1913.

Utskottet.

Ifrågavarande framställning avser dels auvisande av ett anslag av 12,000 kronor till bestridande av kostnaderna för uppehållande under år 1919 av de på sätt ovan nämnts senast utsedda avelscentra, dels ock beviljande av medel för anordnande av nya avelscentertävlingar beträffande fjällras och ayrshireras. För sistnämnda ändamål har beräknats ett totalbelopp av 176,882 kronor 4 öre. Detta belopp har ansetts böra täckas dels liksom vid de närmast föregående tävlingar av medel från avkastningen av fonden för hornboskaps- och fåravelns förädling, i vilket avseende beräknats för åren 1921—1925 tillhopa 40,000 kronor, dels ock genom anslag av riksdagen å 137,000 kronor i avjämnat tal enligt nedan angivna fördelning å de särskilda åren.

År					Behövtligt anslag
1919	fjällras	kronor	19,404: 20		
	» ayrshireras	»	15,336: 32		
	diverse kostnader	»	6,250: —	40,990: 52	
	härifrån avgå för:				
	behållning	kronor	8,000: —		
	föret beräknade resor	»	4,483: 12		
	föret beräknad kontroll	»	3,355: 70	15,838: 82	25,151: 70
					25,000: —
1920	fjällras	kronor	14,402: 04		
	» ayrshireras	»	12,953: 72	27,355: 76	
	härifrån avgå för:				
	föret beräknade resor	kronor	4,483: 12		
	föret beräknad kontroll	»	3,355: 70	7,838: 82	19,516: 94
					20,000: —
1921	fjällras	kronor	7,238: 16		
	» ayrshireras	»	7,364: 52		
	pris för fjällras	»	10,000: —		
	uppmuntringspris	»	4,200: —	28,802: 68	

Ar					Behöväligt anslag
	häri från avgå för:				
	medel ur fonden	kronor 8,000: —	20,802: 68	20,000: —	
1922	kostnader	kronor 14,602: 68			
	pris	» 10,000: —	24,602: 68		
	häri från avgå för:				
	medel från fonden	kronor 8,000: —	16,602: 68	18,000: —	
1923	kostnader och pris	kronor 24,602: 68			
	häri från avgå för:				
	medel från fonden	» 8,000: —	16,602: 68	18,000: —	
1924	kostnader och pris	kronor 24,602: 68			
	häri från avgå för:				
	medel från fonden	» 8,000: —	16,602: 68	18,000: —	
1925	kostnader och pris	kronor 24,602: 68			
	berättelse	» 5,000: —	29,602: 68		
	häri från avgå för:				
	medel från fonden	kronor 8,000: —	21,602: 68	18,000: —	
			Summa kronor 136,882: 04	137,000: —	

För år 1919 skulle sålunda erfordras ett anslag av 25,000 kronor.

Enligt den nya planen skulle antalet avelscentra ökas för fjällrasen från 15 till 25 och för ayrshirerasen från 9 till 14.

Utskottet, som delar departementschefens uppfattning rörande betydelsen för ett fortsatt framgångsrikt avelsarbete att förnyade avelscentertävlingar anordnas, har icke något att erinra mot det härför beräknade beloppet liksom ej heller mot det för år 1919 till upprätthållande av de 1916 utsedda avelscentra för nötboskap begärda anslaget.

Enligt ovannämnda bestämmelser ifråga om bildande och upprätthållande av avelscentra skall kreatursbesättning beträffande ayrshireras för att kunna utmärkas såsom avelscentrum bland annat omfatta minst 20 kor. Enligt vad utskottet har sig bekant har framför allt i de södra delarna av landet åtskilliga fall inträffat, då för avelscentra i övrigt synnerligen väl lämpade besättningar uteslutande på grund av otillräckligt koantal måst ställas utom tävlan. I betraktande av den nu föreslagna ökningen i antalet avelscentra, vilken utskottet liksom departementschefen anser välbetänkt, vill utskottet ifrågasätta, huruvida icke nämnda bestämmelse borde ändras därefter, att det erforderliga koantalet nedsattes till 15. Vidare anser sig utskottet med hänsyn till den synnerliga angelägenheten att från avelscentra endast utsläppas förstklassiga avelsdjur böra dels framhålla vikten att för avel godkända tjurar före

utsläppande till försäljning från avelscentrum noggrant besiktigas och av avelscenternämnden åsättas avelscentermärke dels ock uttala önskvärdheten därav att bland ovannämnda bestämmelser föreskrift meddelas därom att handjur, som icke blivit för avelsändamål godkänt, skall före försäljning från avelscentrum antingen kastreras eller nedslaktas. Beträffande de olägenheter, som härav kunna vållas avelsbesättningens ägare torde dessa enligt utskottets förmenande till fullo uppvägas av de fördelar, som äro förenade med innehavande av en såsom avelscentrum godkänd kreatursbesättning.

Under återopande av det anförda får utskottets hemställa,

att riksdagen må å extra stat för år 1919 såsom reservationsanslag anvisa

dels för upprätthållande av de år 1916 utsedda avelscentra för nötboskap ..... kronor 12,000,

dels ock för bestridande av kostnaderna för förnyad tävlan för utseende av avelscentra för nötboskap..... » 25,000,

eller tillhopa kronor 37,000.

Stockholm den 30 april 1918.

På jordbruksutskottets vägnar:

AABY ERICSSON.